

GAZDASÁGI LAPOK

29. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1916. Julius 16.

Munkás- és fogoly

szalmazsák, fekvánkos,
lepedő, pokrócz

Telefon: 35-92, 80-82, 104-10.

NAGEL ADOLF

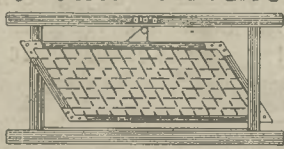
zsák- és ponyvagyár

BUDAPEST,

V., Arany János-u. 10.

Távirat: NAGELA.

Farkas rendszerű
Sodronyüveges
istállóablak

eltörhetetlen.

Farkas és Tsa
Budapest Lehel-u. 8

Összes készítményeink
beszerezhetők a Magy.
Mezőgazdák Szövetke-
zete által is. **Kérjen Árlapot!**

Farkas rendszerű
Idomvas-
ablak

legerosabb
legolcsobb

ZSÁK ÉS PONYVA

ÚJ és EGYSZER HASZ-
NÁLT ELADÁS ÉS
KÖLCSÖNZÉS.

Foglyok részére

ruhák, fehérneműek, ta-
karók és szalmazsákok.

Fatalpu szandál, bőrkéreg és szijazattal, fapapucs minden
nagyágban. * * Tarlóban 2-3
aratási sezont is kitart.

Mintát utánvét mellett küldök.

STERN ARMIN Budapest, VI. ker., Podmaniczky-utca 49. szám.

TELEFON: 130-47.

TELEFON: 130-47.

A szőlő trágyázása.

Írta: **Ordódy Lajos.** - Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona.
Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként
kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a leg-
jobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. - Megszerezhető a
Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15.

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb naplárak mellett:

Gép-, henger- és autó- olajat, gépsziradékot, kocsikenőcsöt

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat
szavatolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT ÉS TÁRSA

disznózsir, szalonna- és olajnagykereskedők

Budapest, IX., Hentes-utca 17.

Interurban: József 14-50.

Sürgőnyozim: WEISSEFETT Budapest.

Sürgőnyozim:
TURKSMA
Viehgesehäft
Leeuwarden

Pontos
kiszolgálás

Elsőrendű
elismerő
nyilatkozatok

Eredeti hollandi hasas- és tenyész-

szarvasmarha

vételeket közvetít mérsékelt jutalék mellett

J. TURKSMA,

szarvasmarha kereskedése

LEEWARDEN (HOLLAND).

KERESKEDÉS
ÉS
KÖLCSÖNZÉS

ZSÁK, PONYVA és ZSINEGÁRUK

SCHILLINGER MIKSA
BUDAPEST, V., Rudolf-rakpart 7.

(Az országház mellett.)
Telefon: 45-26.

Alapított 1878.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. ***

KIS HIRDETŐ

A kihirdetések ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel írt szavak 10 fillér. a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Kéveköző

aratógép Johnston-féle, alig használt, kévegyűjtővel, köszörűgéppel, manillával, eladó. **Biró Pál** kertgazdaságában, Debreczen.

PAPIRIT-SPÁRGA

zsineg, heveder, kötél, hajtósíj összes czélokra

SCHVARGZ JÓZSEF ÉS TÁRSA
BUDAPEST,
Vilmos császár-ut 53. sz.

Törvényesen védve.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN”

patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona mely elegendő körülbelül 60-70 patkány irtásához.

Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás! Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küldi Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyáranak vezetősége Nagybecskereken.

A 34 év óta fennálló
FISCHER J. CZÉG

ZSÁK- és PONYVA-

gyára, Budapest, V.,
Nádor-utca 31-33.

egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.

szalmazsák,
fejpárna,
pokrócz
ponyvakölcsonzés.

I-a Uszó kocsikenőcs

kék és sárga elsőrendű szállítója

Schvarcz József és Társa Budapest,
Vilmos császár-ut 53.

Vizsgázók !!

Összes stabil, lokomobil gőzgépekről biztos sikerrel vizsgára előkészíték szerződés mellett, magyarul és németül. **Sirovy Vincze** oktató, Budapest, VII. Klauzál-tér 11., III. 13. Válaszbélyeg.

Foglalkozást keresek!

Mint munkafelügyelő, raktárnok, cséplési felügyelő stb. Beszélék: magyar, német és több szláv nyelven. **Cserép János**, Esztergom, Mária Terézia-u. 19.

Kereskedelmiben

jelesen érett fiatalember légváltás czéljából július-augusztusra, azonnali belépéssel **uralomban** vagy jegyzőségnél **irodai munkára** ajánkozik, csupán teljes uri ellátásért, uti költség megtérítésért. Megkeresést Budapest, Corvin-bufilet üzletvezetőjéhez, **Andrássy-ut 41. kőr.**

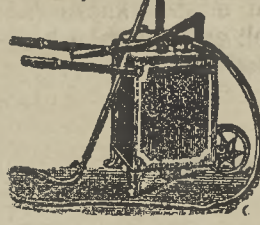
Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., József utca 15. szám alatt.

A Heller-féle

„King”

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártók azonkívül

PITTORE ÉS TRIUMPH

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúval azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) 60 koronától 320 kor.-ig.

IG. HELLER Bécs, II. Prater Schrotzbergstr. 1.
Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

Legnagyobb megtakarítás időben pénzben és anyagban!

A „KING” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „KING” tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifzetődik.

TEXTIL

az új erőpapirspárga

a legerősebb spárga

kiválóan alkalmas

szőlőkötéshez

zsákkötéshez

és minden másához.

Gyártja:

Magyar Textilipar r.t.

RÓZSAHEGY-FONÓGYÁR.

KAVIERS TALPVEDŐ

férficzipőkre, gyermekcipőkre, bakancsokra, csizmákra, bocskorokra. A legvékonyabb talpon is jól tart, abból soha ki nem hull és a talpat nem lyukasztatja át. Kapható bőr- és vaskezesekben s a vezérképviselőnél.

Molnár R. Béla, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 11.

Vidékre 3 pár czipőre való készlet (bélyegeken is) 2.- K. Ujdonság-árjegyzék díjtalanul. Viszonteladónak nagy árengedmény! **TELEFON József 14-81.**

EREDETI

MOTOREKE

Hazánkban tökéletesen bevált.

Számos utánrendelés.

Állandó nagy raktár Budapesten alkatrészekből és saját javítóműhely. Ekevezető tanfolyamok. Szakmérnökök és gyakorlott szerelők

Vezérképviselet:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája,

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45., I. em.

Telefon interurban 76-94.

Sürgönczim: DIPLINGS.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz oszímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

TELEFON: József 40—66.

Az a lapokban foglalt minden cikkért az utánnomlás joga fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	353
Alkalmas-e a kétgépes gőzeke minden szántóföldi munkához. — Vladár Andre	353
Tárca. — Karczolatok egy uradalomról. — F. Z.	354
Börök feldolgozása boreczotté. — Gyulay Károly	354
Kérdések és feleletek	
Kérdések: Köles, mint takarmány	
Feleletek: Törött szemek kivétele a rozsból	356
Hírek	356
A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéheztetésével. — Löhnerer Andor	356

SZEMLE.

(Időjárás és gazdasági helyzet. — Figyelmeztetés a H. T.-nek. — Jutalom mellett dolgoznak szívesen.)

Az aratás folyamatban van, sőt vannak már megyék, mint Baranya, hol be is fejezték a közepes termésnek örvendenek, ellenben a szomszédos Somogyban bizony még nagyon sok van hátra, noha a nagy szárazságban, a forráság behatása következtében még a zab is legnagyobb részen beérett, de a kis aratócsapatok s gépek képtelenek kellő időben levágni a gabonát, ennek következtében bizony néhol nagyon is túlérett s pereg a szem, máshol a buza és a zab is hűtést kapott s silány magot ad. Nagy átlagban igen gyenge közepes termést számíthatunk a buzából s csak a tavaszi fogják a mérleg serpenyőjét kissé előnyösen megbillenteni, ha ad-dig valami előre nem látható veszedelem nem teszi tönkre reményeinket. Rozsátlag közepes országszerte.

Néhány nap mulva az ország legnagyobb gabonatermő része nemcsak learatott, hanem cséplési próbákkal is kellőleg tájékozódott a termés mennyisége és minősége felől, csak a kormány nem akar tudomást venni minderről s még most is bizonytalanságban hagyja a gazdákat. A H. T. intézkedése, hogy a múlt évi áron vegyenek a bizományosok s aztán majd utólag az esetleges ártöbbletet fizessék ki az eladóknak, éppen nem megnyugtatók a gazdákra nézve. Ismerjük már a késedelmességek netovábbját ily számadások lebonyolításánál, igen jól tudjuk, hogy mennyi kellemetlenséggel, időpocsékolással, huzavonával és sokszor perrel is jár az ilyen elszámolás. A múlt héten azt irták egyes

lapok, hogy 8-án biztosan közli a hivatalos lap a maximális gabonaárakat, most 15-dikére helyezik azokat kilásba, de ennyi hitegetések után tamaskodunk ennek a hírek igaz voltában is. Különböztetve, hogy lapunk már pénteken kerül nyomás alá, a szombati rendeleteket legjobb akarunk mellett sem közölhetjük s így — ha csak valami csoda nem készíti el a hatósági árak megállapítását — valószínűleg csak a jövő heti számunkban adhatjuk azokat közre.

Kukoriczák levele összezsavarodik, a burgonya szára kezd száradni, minden kapás már áhitozik eső után. Elég volt az aratás alatti csapadékmentes időből, most már kellene néha néha egy fröccs, egy kis csendes nyári meleg eső, mely ne tartson sokáig, ne gátolja a munkát nagyon, tegye lehetővé a szántást s a még fejlődésben levő termények hozamát biztosítsa. Ez forró óhajunk.

*

Most, mikor a gabonaforgalom már megindult, midőn a szállítások folyamatban vannak s a tavalyi alapon az őrlesek is megkezdődtek, sőt vidéken már új gabonából készült kenyérrel élnek, néhány figyelmeztető szavunk volna a H. T.-hez. A múlt esztendőben nagyon sok termény, melynek ára Ausztriában nagyobb volt, mint hazánkban, át lett csempészve, de nem árutakon, hanem rendes szállítási igazolvánnyal. — A kevésbé lelkiismeretes bizományos — például vett két waggon zabot, kért egyike szállítási igazolványt, pár nap mulva ír a H. T.-nek, hogy elvesztett az igazolvány, kér újat, megbüntetik 100 K-ra s adnak egy új igazolványt neki. Mig ez megtörtént, az első okmánnyal (mely soh'sem vett el), elszállította az egyik waggon árut Wienbe, háromszoros árt kapott érte (kéz alatt) és a busás nyereség dagasztotta erszényét. A második igazolvánnyal a második waggon zab ment belföldi vevőhöz a H. T. utasítása szerint. Utóbb, mikor gyakrabban történtek az „elvesztési” esetek, felemelték a büntetési pénzt, de azért a tiltott üzelmeknek csak akkor szakadt vége, mikor a zab, bab stb. áru már elfogyott.

Tessék a H. T.-nek — hisz úgy is szeret körleveleket kiadni — szigorú rendeletben figyelmeztetni bizományosait, hogy szigorúan eltiltának ily szemérmetlen üzletektől és a mennyiben mégis kirugnának a hámból, megbizásukat elvesztik s a törvény szerint büntetve is lesznek még ráadásul. A szállítási igazolványok „elvesztése” ne csak pénzbüntetéssel sujtassék, hanem elsősorban is azonnal sürgős vizsgálat indíttassék az illető bizományos által feladott áruk mikor, merre stb. szállításai felől s csak ha rendbe találtatott minden s ezek szerint valószínűleg tényleg elvesztett a szállítási igazolvány, akkor

kap helyette másikat, de legalább 1000 K büntetés lefizetése mellett. Sőt mindazon bizományos, ki már egyszer „elvesztett” egy igazolványt, mintegy felügyelet alá helyezendő volna, mert meglehet ám, hogy előkerül valahonnét később az az elvesztettnek hitt papiros, de nem lesz a H. T.-nek visszaszolgáltatva, hanem sutytyomban felhasználva — tilosban.

Csak egypár ilyen csalafintskodó egyéniséget kell nyakoncsipni s a zavarosban halászás meg volna szüntetve.

*

Gazdatársaink közül sokan panaszkodnak, hogy a katonamunkásosztagból kapott emberek nem felelnek meg, egyesek rendetlenkednek, követelők stb., ha panaszuk van, tessék ezt a felletes katonai parancsnoksághoz bejelenteni, honnét jogorvoslatot kap rövid úton.

Azoknak pedig, kik az orosz hadifoglyoknak munkateljesítményével nincsenek megelégedve, csak azt mondhatjuk, hogy meg kell kenni a kocsikereket is, akkor majd vigabban dolgoznak. Láttam mily nagyszerűen arattak a marokrakó, sőt kéveköttőgépekkel is ünnepnapon, de 2 K ütötte mindegyiknek a markát. *Pénz beszél*, ez a jelszó az oroszoknál is.

Alkalmas-e a kétgépes gőzeke minden szántóföldi munkához ?

A »Köztelek« folyóirat 1915. évi 44. számában Sztarek Károlytól egy közlemény jelent meg »Gyakorlati tapasztalatok a gépszántás körül« címmel, melyben a szerző egyebek között a következőket írja:

»A gyárosok nemtörődömsége az oka annak, hogy a gazda szántógépeit nem használhatja földje teljes művelésére. Ugyanis nagyon czélszerűen volna hozzászerkeszthető billenthető szántóföldegyengető, mellyel a táblán levő mélyedéseket betölthetnénk, istállótrágyaszóró, vetőtőp, kéveköttő aratógép, hármás vagy négyes asztallal és ugyanannyi kéveköttővel. Hogy a gép a gabonát fel ne gyujtsa, hosszabb kéménnyel és kettős szikrafogóval, a hamuláda pedig vízbefecskendezéssel volna ellátandó.«

Eme kijelentés szerint a cikkíró semmi akadályát nem látja annak, hogy miért ne lehetne a kétgépes gőzlokomotivokat a szántáson kívül még szántóföldegyengetésre, istállótrágyaszórásra, vetésre, aratásra, stb. alkalmazni, egyszerűen, miért ne lehetne azzal minden szántóföldi munkát elvégezni és hogy ez még sincs így, azt a gyárosok nemtörődömségével okolja meg, valószínűleg arra gondolva, hogy azok nem akarnak szerkeszteni ilyen készülékeket, holott lehetséges volna az és csak jóakarattal kellene hozzá!

TAKARMÁNYDARA
TENGERICSUTKÁBÓL

a LANZ-féle őrlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsutka mint **KITÜNŐ TAKARMÁNY** értékesíthető.

AJÁNLATTAL SZOLGÁL!

HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52ig.

Sürgőnyczim: CASE BUDAPEST.

Eredeti
amerikai

CASE

gőzszántó-
gépek,
a c z é l
c s é p l ő k.

STOVER amerikai benzinmotorok és lokomobilok.

Pedig a kétgépes gőzlokomotivoknak minden szántóföldi munkára való teljes kihasználhatósága nem a gyárosok jóakarátán vagy nemtörődömségén mulik!

Kétségkívül igen hasznos volna, ha a közép- vagy nagybirtokosgazda szántóföldje teljes művelését rábizhatná két jó gőzgépre és néhány jól begyakorolt munkásra, kétségtelenül hogy egyike volna ez a legeszményibb gazdálkodási módoknak a növénytermesztés terén: nem kellene annyi igazságtal, annyi munkaerő, olyan sokféle apró-cseprő talajművelő-, vető- és aratóeszköz, a munka gyorsan, jól és olcsón folya és meg lehetne valósítani a növénytermesztési munkák terén is Taylor elvét: a munkaerő legtökéletesebb kihasználását, melyre a földjáradék nagyságával elégedetlen gazdák közül olyan sokan hiába vágnak!

Kétszeresen kívánatos volna a gőzlokomotivok tökéletes kihasználása most, a mikor az idők megnehezült járása elvitte a szántóföldről a munkásembert és igavonóállatot egyaránt s a mikor a szántóföldnek még többet kellene teremnie, mint béke idején. Ilyen körülmények között kétszeresen súlyos a szántógépgyárosokat és szerkesztőket érő vád, mely még nehezebbé válhatik, ha a mérnöki dologhoz nem értő közönség azt magáévá teszi.

Hogy a kétlokomotivos szántógépet minden szántóföldi munkára fel nem használhatjuk, annak oka e gépek működésének elvében rejlik.

Mint általában ismeres, a kétlokomotivos gőzeknél a balance- vagy antibalanceekét a tábla szélein felállított két lokomotiv között sodronykötélen vontatják váltakozva egyik vagy másik irányban s a lokomotivok a tábla két szélén minden 2—3 ekemenet után a szántási szélesség 2—3-szorosával előrehaladnak. Ennek az időközönkénti előrehaladásnak nagysága a mindenkori szántási szélességtől függ: nagyobb nál nagyobb, kisebbnél kevesebb. A sodronykötél pedig mindig az eke és a gép között a földön fekszik. Világos dolog már most — és ezt mindenki megfigyelhetette, a ki valaha gőzeket üzemben látott — hogy a lokomotivok időszakos előrehaladása miatt a földön csuszó kötél nem mindig saját nyomában fog mozogni, hanem a talajt oldalvást *horzsolni* is fogja, még pedig annál inkább, minél jobban közeledik az eke a géphez. A kötélnek ez a horzsolódása — oldalirányú elcsuszása — az egyik jelenség, melyet a továbbiak végett szemelőtt kell tartanunk.

A másik jelenség, melyre figyelemmel kell lennünk, az, hogy az egyes menetek végén, vagy a következő menetek elején a vezetőnek az ekét mindig oldalvást el kell kormányoznia, hogy az egymásután következő barázdák lehetőleg pontosan az előző sorokhoz csatlakozhassanak. Részben ez az elkörmányzás okozza, hogy a táblák szélein — a lokomotiv és eke között — egy darab terület csipkézett, felszántatlanul marad, mely annál nagyobb lesz, minél nagyobb a *szántási szélesség*; mert minél jobban nö-

vekszik az utóbbi, annál korábban kell már elkezdni az ekevezetőnek a készülék elkormányozását. Az ekevel együtt természetesen a mögötte jövő kötélnek is irányt kell változtatni. Ezenkívül minél nagyobb a munkaszélesség, annál nehezebben megy a gyors elkörmányzás, a mire pedig az eredményes munka szempontjából okvetlenül szükség van. A munkaszélesség növelése az elkörmányzás biztonságára mindig kedvezőtlen hatással van, bármilyen ügyes vezető üljön is a gépen.

Pedig egyébként jó volna, ha a munka szélességét minél nagyobbra vehetnénk, mert ez a munka olcsóságára és jóságára, egyszerűen gazdaságosságára bizonyos fokig igen előnyös hatású. Minél nagyobb ugyanis az egyes menetek szélessége, annál kevesebb menettel beművelhetünk egy táblát, minél kevesebb pedig a menetek száma, annál kevesebb lesz az a kárba vesztett munka és fűtőanyag, mely a kötélcsúrlódással és a munkaeszközben előálló káros ellenállásokkal szemben szükségszerűen elfogyasztódik. Ezenkívül: minél nagyobb a munkaszélesség, annál kevesebb átbillentés vagy fordulás lesz s annál gyorsabban be tudja majd művelni a gép az egyes táblákat.

A munkaszélesség növelése mellett és az elene szóló okokat összegezve, kétségtelenül meg lehet minden egyes esetben állapítani egy olyan művelési szélességet, melynél a gép a kitűzött munkát a leggazdaságosabban elvégezheti.

A munkaszélesség korlátolt volta mellett nem szabad megfeledkeznünk a következő fontos tényről sem:

Gépünk munkája akkor lesz a legolcsóbb és leggyorsabb, ha a lokomotivok munkabírása üzem közben lehetőleg teljesen ki van használva. Jóllehet, bizonyos okokból nem terhelhetjük meg a gépeket munkaképességük végső határáig, azonban mégis szükséges, hogy azokat a megengedett legnagyobb mértékig kihasználjuk. Minél kisebb megterheléssel dolgoznak a gépek, annál többre kerül óránkénti és lóórónkénti munkájuk.

Ha már most össze akarjuk egyeztetni a szántási szélesség és a munkabírás kihasználása tekintetében felállított követelményeket, akkor azonnal be fogjuk látni, hogy a *kétlokomotivos rendszer legalkalmasabb az olyan munkákhoz, melyeknél lehetőleg kicsiny munkaszélesség mellett nagy munkaképesség szükséges*, a mikor tehát gépeink munkabírását jól kihasználhatjuk, a nélkül, hogy a munkaeszköz kezelése és üzeme a tulnag szélesség miatt bizonytalanná és nehézkessé válnék. Ilyen természetű munka elsősorban a szántás.

Mint tudjuk, a szántásnál — ha az csak közepes mélységben történik is, meglehetősen sok erő, illetve munka szükséges az eketestek vontatására. Így pl. ha olyan középkötött talajban szántunk, melynek fajlagos ellenállása 40 kg/dm², akkor 20 cm. mély szántásnál 1 m.

szántási szélességre 800 kg. vonóerő esik és ha a szántási szélesség 2 m., akkor az eke vontatására összesen kb. 1600 kg. erő, azaz 2 m/sec. haladási sebességnél egy kb. 50 lóerős gép munkája szükséges. Tehát csakugyan látjuk, hogy szántásnál a lokomotivok munkabírása már kis szélességnél is jól kihasználható.

De a szántóföldi munkáknál egyedül a szántás az, melynél erőkihasználás tekintetében ilyen jól állunk. Az összes többi munkák: porhanyítás, boronálás, hengerlés, vetés, kapálás, aratás, stb. már mind lényegesen kevesebb vonóerővel járnak. (Az 1 m. munkaszélességre eső vonóerő boronánál 50—100 kg., hengerlőnél 20—150 kg., vetőgépnél 100—150 kg., kapálógépnél 40—80 kg., kévekötoratógépnél 120—140 kg.) Világos dolog már most, hogy minél kevesebb vonóerő esik 1 m. szélességre, annál szélesebbre kell vennünk az illető munkaeszközt, hogy annak a lokomotivnak ereje, melyet előbb szántásra használtunk, most kihasználatlanul ne maradjon.

És így csakhamar eljutunk ahhoz a határhoz, melyen túl a szélességet fokozni a fent említett káros okok miatt nem tanácsos, vagy éppenséggel nem is lehet.

A példa gyanánt fent említett 50 lóerős lokomotivok kitűnően használhatók szántásra, még 2 m. szélességnél is, de ahhoz, hogy a lokomotivok 50 lóerőt kifejtsenek, a boronának, hengerlőnek, vető- és kapálógépeknek 12—40 m. szélességre, a kévekötoratógépeknek pedig 12—14 m. szélességre kellene lennie, még akkor is, ha ezek is 2 m. sebességgel futnának, mint a fent említett eke! Ha azonban ezeket az adatokat az eme gépeknél szokások 1 m/sec. haladási sebességre átszámítjuk, akkor a munkaszélesség a közölteknél éppen kétszeresére (boronánál, vetőgépnél stb. 24—80 m.-re, aratógépnél 24—28 m.-re) emelkedik. Hogy pedig ilyen szélességű gépeket a táblán, a lokomotivok között ide oda vontatni *technikai képtelenség*, azt valószínűleg mindenki belátja. Igaz, hogy a gyárak kísérleteztek és még most is készítenek kétgépes gőzekhez különleges boronákat, kultivátorokat, hengert, sőt vetőgépet is és előfordulhatnak különleges esetek, mikor ezek a készülékek tényleg szükségesek, azonban általános elterjedést a felhozott okok miatt sehol sem nyerhetek. A vontatóképesség nehéz kihasználását mutatja az is, hogy a gőzekhez készített vetőgépeket egyesítik porhanyítóval, boronával, hengerrel, csak hogy a vonóerő minél nagyobb legyen, de világos dolog, hogy e sok minden eszköz egy tömegben nem valami könnyen kezelhető.

Az egyedül lehetséges mód az volna, ha a lokomotivokat kisebb munkabírásúra építenék. Azonban éppen a kétgépes rendszerű szántógépeket nem igen készíthetik 30—35 lóórónál kisebbre, mert különben a gépek összmunkájának csak kis része volna hasznosítható s azok igen drágán dolgoznának.

Mindeme technikai természetű nehézségek

TÁRCZA.

Karezolatok egy uradalomról.

Ott a hol a Feketeviz habjaiban
föhér hatlyuk uszkálnak.

Nagy fába vágom a fejszém, nem tudom, nem török-e bele s aztán megmarad vigaszul a veszett fejsze nyele. Ugyanis el akarok mondani egyet s mást egy uradalomról, de nem szabad sem azt, sem vezető főtisztját megneveznem, sőt hogy rá ne jöjjenek kiről s miről szól az ének, még az egyes községek nevét sem merem megemlíteni, mert a tisztelt kolléga még reklám izünek találná firkantásomat és ettől jobban irtózik, mint az ördög a tömjéntől.

Az uradalom szántóföldje mintegy 5000 magyar hold kiterjedésű síkság, nagy részben homokos terület, de a jó művelés és évenkénti teljes jó istállótrágyázás folytán elég jól termővé vált, úgy hogy ez idén — becslésem szerint — 1200 □ öles holdként átlag 12 q gabonát fog beszolgáltatni. A kezelőtisztek is ilyenformán reménykednek. A rozs 23—26 kerszetet ad — 26 keltését — per hold, kalásza nem csorba, hanem tév, tehát biztos, hogy 50 kg.-nál több szemet ad az ilyen kerszet. A repce — a mi részben már el is van csépelve — 11 q szép fekete, érett, száraz magot ad, a mivel az ügyes kezelés és időfelhasználást igazolják a gazdasztiztek, mert hiszen ezen a tájon majdnem minden 48 órában volt csapadék kora tavasztól mostanáig. A buza még nem érett, de kalásza fejlettek, sűrű, tömött, hosszú szalmájú az egész állomány s noha az alsó levelei rozsdásak, mert ott természetesen szakalás magyar buza, mégis csak akkor kezdett megborulni s részben megdűlni, mikor már a szemtől a nehéz kalászkok sulya lehuzta. A szinte jól gazdálkodó kisbirtokosok buzái a talajtól kezdve a

kalászig terjedő rozsdával vannak ellepve s a jószáigazgató tapasztalatain alapuló véleménye szerint minél gyengébb a gabona fejlődése, annál gyorsabb a rozsdá terjedése. Igaza lehet, ezzel magyarázható meg, hogy az erősen superphosphatozott buzákban is csak alul találni rozsdát. Mennyire kevés kárt okozott a rozsdá ebben a kisalföldi gazdaságban, igazolja az én világoszürke nadrágom, mert noha keresztül-kasul barangoltam egyik hatalmas táblán, egy szemernyi foltot sem tudtam pantalonomon felfedezni. Az árpák gyönyörűek, szép hosszú kalász és borsószerű szemek örömeire szolgálnak a főuri tulajdonosnak. A zabok pedig oly dúsz zászlóval dicsekszenek, hogy festeni sem lehetne szebbet. A már lekaszált árpásbüköny igen jól fizetett, de nagyon szép a többi takarmány is, t. i. takarmányrépa, luczerna, kukoricacsalamádé. Hanem az elismerés pálmáját mégis a cukorrépa érdemlik leginkább, de a burgonyák is igen szépek, pedig van olyan is, a mely csak május végén lett vetve a talaj vízállósága folytán.

Igy kiváló eredményeket csakis belterjes gazdálkodással lehetett elérni. Két Fowler-féle gőzeke dolgozik állandóan és nemcsak szánt, hanem gruberoz, fogasol és hengerez is ezen két gőzgépes alkotmány, de azért nem pazarolja a szentet, mert a borona rendszerint az eketestek után van akasztva és a hantós szántást mindjárt elaprózza, a mivel Sporzon barátom eszményképét közelíti meg. Tavaszszal pedig — mikor nem szánt — csak porhanyít, de ezen talajművelő eszköz után van csatolva a borona s ezt követi mindjárt a henger, úgy hogy egyszerre 3 félélt húz a gőz gép. Így lesz vétesre elkészítve a talaj igazsálatok nélkül, mert még a fordulókat is gőzerővel művelik meg. Természetesen aztán, hogy még a két nagy gőzekekészlet sem elég s nem kevés, sőt sok is marad az igazsálatoknak a földművelésből, azok a mint elmu-

lik a háború s kissé javulnak a viszonyok, azonnal meg lesz a 3-ik gőzeke is szereve. Gondoskodás történik itt mindenről a legkisebb részletkéig, mert noha van elegendő marokrakó aratógép, ezért a nagyon kuszált részeket mégis kézi kaszával szedik le, hogy a gép gereblyéi ne csépljenek ki sok magot. E célra felhasználtatnak az egész éven át ott levő orosz foglyok, ha kell a megmaradt, vagy ez idő szerint ideiglenesen az aratásra szabadságot cseledek és a falvakban kapható öreg férfiak. Mindent gőzgéppel csépelnek — természetesen — s hogy elég gyorsan haladjon a munka, mert a főlev: az idő pénz, 6 cséplőkészlet fog bugni egyszerre. A háborus évek alatt nem ismernek sem ünnepet, sem vasárnapot s július 2-án, mikor ott voltam, 2 géppel csépték a repcét, a melyet a táblákról hordtak a gépekre. Gyűjtöttek luczernát, árpásbükönnyt s be is hordtak egyik majoron 40 nagy szeker takarmányt, úgy hogy este 1/27-re készen volt s szép kazalba s beis lett fedve (mint mondják, hajazva) szalmával. Magától értetik, ily munkáért a cselédeknek is külön díjazás jár, így az eleség behozatala, kazalozása stb. ért az ott működő cselédség (más ezzel nem dolgozott) 100 koronát kapott. Folyt a répa- és burgonyakapálás és gyomlálás is, csak éppen az építkezés állt, mert a meseterembek nem dolgoztak ünnepen.

A bükönymagot az uradalom maga termeli, sőt el is ad, mert az árpásbükönyből csak fele lesz takarmányul lekaszáva, a többi megérésig marad, így is jó takarmányt nyer az állatállomány és a talaj is gazdagodik nitrogénban s tényleg az ily mag bükönyök utáni buzák kitűnőek. Kukoricza csak mint cselédségődmény szerepel, különben nem termeltetik, mert állítólag ez gazosította el azelőtt a földeket, miután csak 2-szer lett kapálva és feltöltve, azután a gaz vigan tenyészett benne, de különben is 45%-a a szántónak kapás, répa és

Használt és új Gyapjuzsákat,

valamint gazdaságoknál szükséges gabonaszákokat minden minőség és mennyiségben legolcsóbb napi áron szállít:

Faludi és Elek Budapest, V., Falk Miksa-u. 6.
TELEFON 82-37.
Vizmentes ponyva eladás és kölcsönzés.

miatt le kell tehát mondanunk arról, hogy a kétegépes gézeket minden más szántóföldi munkára is gazdaságosan felhasználhassuk.

De ha a tulságos nagy munkaszélesség akadályozza a zavartalan munkát a kétegépes rendszerénél, úgy talán még inkább megnehezíti az a magajárók munkáját, különösen a kanyarodások nehézsége volta miatt. Amerikában, a hol a táblák területe, de különösen hosszúsága általában nagyobb, mint nálunk s a hol ezért a kanyarodásközben előálló bemunkálatlan darabok („forgók”) az egész területhez képest aránylag kicsinyek: Itt a fordulások nehézsége még nem éppen leküzdhetetlen akadály s ezért az Amerikában dolgozó traktoroknál előfordulhat, hogy azok vető- vagy aratógépeket vontatnak. Azonban meg kell gondolnunk, hogy a mi táblánk hossza 400—500 m.-nél nem igen nagyobb; ilyen hosszúságú darabon pedig sokat tesz az, ha a széleken 30—40 m. széles forgót kell hagynunk.

De a milyen kevés sikerrel alkalmazhatjuk a nagy gépegységű kétlokomotivos, vagy magajáró szántógépet egyéb munkákhoz, annál inkább sikerül ez az u. n. *kis munkabírásu magajáróknál*, melyeket e sorok írója a Gazd. Lapok 1915. évi 52. számában ismertetett. E gépek ugyanis — nem lévén nagyobbak 4—8 lóerősnél — jól kihasználhatók kisebb munkaszélességnél és kellően megterheli őket már egy vetőgép, egy kapálógép, vagy egy aratógép is, melyeket azután teljesen úgy kezelhetnénk, olyan könnyen, biztosan és kényelmesen, mint a hogy dolgoztunk velük annak idején: az ígásfogatok nemrég letűnt boldog korszakában.

Vladár Endre.

Borok feldolgozása boreczetté.

Szesztartalmu anyagok sorából az eczet előállításához kétségtelenül legalkalmasabb a bor; csak hogy nem éppen minden borminőség fog ezen célnak megfelelni. Legalkalmasabb mindenestre az olyan bor, a mely már kisebb-nagyobb fokban bizonyos eczesedési folyamatnak indult. Ott, a hol ilyenekből kisebb-nagyobb maradó készlet áll rendelkezésre, rendszerint házilag töltögetjük azt valaminő alkalmas méretű eczetes üvegbe, vagy demijonba, amelynek nyílását lenge szövettel átkötjük, hogy így az eczetképződéshez szükséges levegő szabadon közlekedhessen az edényen át. Megfelelő hőmérsékletű helyen a készlet lassanként meg fog eczesedni. Az eczesedésnek indult borkészletet rendszerint az üveg edény aljára helyezett eczetágyra töltögetik, hogy így az eczesedés folyamata hamarabb befejezést nyerjen. Üveg edények helyett ott, a

hol valamivel több a romlásnak induló borkészlet, fakadakat is használnak eczetelőállítás céljaira. A kád nyílását ez esetben tüllel fődik be, hogy a levegőt el ne zárják az eczetképző anyagok elől.

A mondottaknál czélszerűbb eljárás az, ha az eczet előállításához a rendelkezésünkre álló borkészletet megfelelő őrztartalmu eczeteshordókba gyűjtögetjük. E czélra legalkalmasabb az olyan hordó, a melynek falai eczetesedő boranyagot tartalmaztak már, a hol tehát a megfelelő baktériumok az eczet továbbképződésének segítségére lehetnek. Ha készleteinket így meggyűjtögetjük, hamarosan neki láthatunk a boreczet előállításának. E czélra megfelelő őrmetetű, ugyancsak eczetesedő falu borshordókat kell választani. A hordóknak penészgombáktól, vagy egyéb romlandó, romlást okozó tisztátalan anyagoktól teljesen mentes, kizárólag csak eczetesedő anyagot tartalmazónak kell lenni.

E műveletekhez az eczetes hordó csapos fenekét eltávolítjuk s a középső, a bronzfalat határoló két a bronzközben a hordón egymástól mintegy 15 cm. távolságra, 2—3 cm. átmérőjű szelelőlyukakat furunk. A lyukak iránya ferdén nyíljon lefelé.

A hordó feneké fölött az alsó a bronz mellett külön rést nyitunk egy szifoncső számára. A szifoncső a hordó aljába vezet, a melybe az alászűrődő eczet majdan felgyülemlik. Az átlukasztott eczetes hordóba fűzfából font új, tiszta kosarat helyezünk; a kosár nyílásába pedig kádat teszünk, a melybe az eczetanyagot felöntjük. Az eczet vegyváloztató hatására való tekintettel úgy a hordón, mint főként a felöntőkádon kizárólag faa bronzot használunk.

A felöntőkád fenekében furó segélyével egymástól 5 cm. távolságra eső lyukakat furunk.

A lyukakon át a szűrődés műveletének tökéletesítéséül megfelelő vastagságú, tehát a lyukakat eléggé kitöltő spárgákat huzunk. A spárga fonalvégei a feltöltő kádban egyetlen erős csomóba bogozandók akként, hogy azok ki ne oldódhassanak. A lyukakon áthuzódó spárga-vegek szabadon függnek alá.

A kosarat a kádfalakoz kell erősíteni. Egyben a kosarat színültig megtöltjük friss fűrészpórral, avagy bükk, esetleg kőrisfából nyert tiszta gyaluforgácsal.

Az üvegből készült tiszta szifoncső, a melyet a hordó alján hagyott nyílásba szorult parafadugason át vezetünk a hordó alsó részébe, éppen a függő kosár alá, arra szolgál, hogy a kiszivárgó és átszűrődő eczetet felfogja. Az eczet minden fennakadás nélkül beömlik az üvegcsőbe akkor, ha a hordóalj bizonyos színvonalig már megtelt a kosárból alászivárgó

eczettel. A felöntő kádra fából készült könnyű fedőt alkalmaznak. Mielőtt az eczetelőállítás tulajdonképpeni műveletéhez fognánk, az eczetes hordót, a kosarat a gyaluforgácsokkal együtt és a felöntő kádat egyaránt alaposan kiforrázzuk felforralt eczettel.

Az első felöntés anyagául szolgáló bormennyiséget zománczozott tiszta edényben előbb 30 C^o-ra hevítjük. Az eczetelőállító eszközöket oly helyiségben ajánlatos tartani, a melynek hőmérséklete állandóan legalább is 20—25 C^o-nyi marad.

A felöntött bor a külső levegő útján magába szedett éleny beszívódásával maga is bizonyos hőerőt képes kifejteni. Az élenytől megfosztott levegő igyekszik részint a felöntő kádon át, részint pedig a hordófalak lyukain át szabadulni, hogy helyébe mindannyiszor friss élenyűs levegő hatoljon a hordó belsejébe és az alászűrődő eczetesedő anyagra.

Az egyszerű feltöltögetés és átszüremléssel az eczet még nem képződhetik teljesen érett anyaggá s így a feltöltést ugyanazzal a boranyag-készlettel mindaddig kell ismételni, míg a bor teljes és tökéletes eczetté nem válik. Az ebbeli folyamat gyorsasága elsősorban is az anyag szesztartalmától függ. 3—4%-os alkoholtartalom mellett az eczetesedésnek induló bor kétszeri felöntés után is teljesen eczetté válik, míg magasabb fokú alkoholtartalom mellett 3—4 ízben is megismételgetjük a felöntést.

Ha már egyszer hozzákezdünk a felöntés műveletéhez, ügyelnünk kell arra, hogy az apparátus felöntés közben teljesen üres sohase maradjon, ez esetben ugyanis az eczetesedés természetes folyamatát csak megakasztjuk és jó boreczet helyett romlott, hasznavehetetlen terméket kapunk.

Ha műveletünket befejeztük, az összes eszközöket gondosan kiforrázzuk s tiszta, száraz, szellős helyen letakarva tartjuk addig is, míg azokra megint szükségünk lesz.

Valamennyi eczetesedésnek induló bort felhasználhatunk az eczetelőállítás céljaira, viszont óvakodnunk kell attól, hogy beteg borokat dolgozzunk fel, főként olyanokat, a melyekben tejsavképződés, penészgombák s más egyéb káros élősdiek jelenléte vegyi, avagy górcsövi uton megállapítható volt. Nem egy helyt alkalmaznak gyaluforgács helyett tiszta fűrészpórt, sőt szőlőtörkölyt is. Bárminő anyagot is használjunk e czélra, gondosan kell mindannyiszor arra ügyelnünk, hogy romlott alkatrészekről mentes, teljesen tiszta termékeket alkalmazzunk az eczetelőállítás céljaira. Gyulay Károly.

burgonya, 16% takarmánynövény s a többi gabona. Talán egyik-másik t. olvasó keveselni fogja a takarmánynak szánt területet, de várjon még az ítélet kimondásával, mert végén csattan az ostar. Ugyanis el kell mondanom, hogy van 3 répaszesszgyár, mely a technika legújabb vívmányai szerint lett 2 év előtt építve, tehát 2 évadon át már a legnagyobb pontossággal működött, ennélfogva a répák összes kisajtott szelete magában a gazdaságban lesz feletve, míg a takarmányozásra nem alkalmas moslékviz trágyázásra használtatik fel. A nagy kiterjedésű burgonyaföldek terméséből sem kerül eladásra egy gumó sem, hanem a keményítőgyárban használtatik fel és így pompás takarmányt szolgáltató moslékja az utolsó csöppig fel lesz etetve a gazdaságokban. Az ígásállatokon kívül van haszonállat is, egy kis téhenészet, melynek terméke a kastély és a gazdaságok által fogyasztatik el (istálló átlag 107 l.) a tehének saját nevelésük, minden borju is felneveltetik, lévén jó legelők és rétek is az uradalomban. Van mintegy 200 anyajuh, talán 2000 sertés és rendszerint 190 hizómarha. Készen van egy istálló s épül egy másik is, hogy a hizómarha létszám 300-ra legyen emelhető s egész éven át fog folyani a hizlalás jövőre, úgy hogy 600 lesz kihizlalva minden esztendőben.

15 kilométernyire van a vasuti állomás, naponta kell — ha a gyárak is működnek — 180 q kőszén, ezt az ígáslovak szállítják — rendes utban 12 fogat — de nem üresen mennek ám, hanem vizzik a kész keményítőt, gyapjút, szeszt, gabonát, repcét, valamint az uraság részéről szállítandó holmikat, esetleg vadat, hizó sertéseket stb., úgy hogy ki lesznek használva a lovak. Csakis a legközeltekintőbb beosztás mellett lehet a főközlekedési vonaltól ily távol is belterjesen és eredményesen gazdál-

kodni. Tervbe van azonban már véve 30 km. hosszú mezei vasut építése.

A szép tisztalokok, a minden családnak külön szobából, konyhából és kamarából álló cselédlakok, a lassanként mind a legújabb kor igényeinek megfelelővé átvedlett istállók és egyéb épületek, kivált a nyaralószertű gyárak oly csinos külsőt adnak a a majoroknak, hogy öröm őket nézni. Mindannak daczára, hogy a minden tekintetben rátermett jószágigazgató 4 év alatt 1 millió koronánál többet épített be az uradalomba, még mindig van s lesz még pár évig építeni való, de hát egyszerre, kivált háboruban, nem lehet mindent felújítani, hisz a biblia állítása szerint Isten is csak 6 nap alatt teremtetta a világot, pedig Mindenható volt — a főtiszt pedig csak teljhatalmu.

A háboru első 9 hónapjában az uradalmi vezetése, a kezelése, a kastély, a nagy disz- és konyhakert felügyelete, a nagybérlok — van három, ha jól tudom — utána nézése, a számos folyamatban levő építkezés vezetése, a sok hivatalos levelezés, a számvitel és pénztár kezelése az igazgatóra és a számvevőre maradt, mert a többi gazdatiszt mind bevonult, de azért ment minden, mint a karika-csapás. (Azt ne kérdezzük, hogy 4 óránál több jutott-e alváásra, mert hihetőleg tagadó választ kapnánk.) Azután egyik intéző fogságba került, helyette nagy nehezen felmentettek egy segédtszert, ki most saját teendői mellett az intézőjét is teljesíti. A másik intéző utóbb szinte felmentetett, a 3-ik csakis 1 1/2 éves szolgálat után, tehát még ma sincs meg a teljes kezelőtiszti létszám és az igazgató egyuttal a legnagyobb s legterheesebb (mert a kastélylyal megnehezített) kerületet is kezeli. Hogy ily viszonyok mellett unatkozásra nincs idő, az több, mint bizonyos; de ez a kis hevenyében odavett kacizolat is mutatja, hogy nemcsak

azok küzdenek emberfeletti erővel a haza javaiért, a kik a tűzvonalban kockáztatják életüket, hanem azok is, a kik a hazai rög termőbbé tételért fáradhatatlanul munkálkodnak, éjt s napot egybevetve s minden erejüket, tudásukat felhasználva, egészségüket minden pillanatban a legerősebb próbara téve, dolgoznak a köz érdekében. Adja a magyarak Istene, hogy minden magyar nagybirtoknak ilyen derék tisztikara legyen s ily eredménnyel teljesítse nagy feladatát, akkor meg lesz oldva az a kérdés, hogy miként lehet 2 kalászt termelni ott, a hol azelőtt csak egy termett.

Egy éltesebb uriaszony az uradalmi főtisztet így jellemezte: szigoru és igazságos; ha a béres úti-veri az ökröt, utilaput köt a lába alá; de a ki iparkodik, azt megdícséri, sőt adandó alkalommal meg is jutalmazza. A szegényeken segít, ad nekik tüzelőt stb. Reggel 4-kor már mindig fönt van, 2 paripáját és 3 pár kocsilovát kihalználja, annyit jár-ke, de azért az irodai munkát is elvégzi. Nagyön takarékos, nem csinált egy fillér adósságot sem, de azért a mi kell, arra nem sajnálja a pénzt, hisz annyi gépet vett, hogy már egy 120 m. hosszú gépszint kell építenie, hogy tető alá kerüljön minden. (Azt már fent említém, mennyit épített.) A közügyekben is fárad, kieszközölte a főispánnál, hogy rendelje el, miszerint azok az asszonyok, kik eddig hedisegélyben részesültek, csakis úgy kaphatják ezt tovább is meg, ha hetenként 5 1/2 napig munkában vannak, különben megvontatik tőlük a segély. Ez a nagyobb gazdáknak s más uradalmaknak fog előnyére válni, az ő uradalmának, mint fent láttuk, alig van erre a rendelkezésre szüksége. Ilyennek kellene lenni minden gazdatisztnek, fejezi be szavait a matróna. Szeretik őt is a faluban.

F. Z.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Köles mint takarmány.

Kölest vettem, mert volt magom, tarlóba, hogy több takarmányom legyen; de igen ijesztgetnek, hogy nem jó eleség. Kérem tapasztalt gazdatársaimat, vajjon birkának milyen takarmány a köles?

N. A.

Felelet. Törött szemek kivétele a rozsból című kérdésre.

A jó gazdának mindenkor kell vigyáznia arra, hogy a cséplőgép ne törje a magot, mert a a törött mag kiválasztása, még ha teljesen sikerül is, részint a törött magot kiválasztó gép leserelését, tehát tökebefektetést, részint munkáskezet igényel, mely mindkettő igen drága a mai körülmények között. De még az a szerencse a szerencsétlenségben, hogy a baj megszüntetése olyan géppel (a konkolyválasztó rostával, másként triórral) eszközölhető, mely minden körülmények között czélszerű, nem drága s mondhatnám majdnem elkerülhetetlenül szükséges felszerelése minden jó gazdaságnak, mert a törött szemet (mely különösen száraz esztendőkből legszakértőbb elővigyázat mellett is előfordul 1—2%-nyi mennyiségben a legtöbb gazdaságban), továbbá a gömbölyű szemű gyommagvakat, minők (konkoly, vadborsó, vadbüköny stb.) csak evvel a rostával lehet tökéletesen kiválasztani a vetőmagvakból; magát a triórral való rostálást pedig egy 12—14 éves fiu, vagy leánygyermek végezheti, oly könnyű munka.

Tessék tehát gazdaságának, illetve kalászos termő területének nagyságához mérten kisebb vagy nagyobb triórt (Mayer és Kühne-féle) vásárolni (ára 2—400 K között) és azon a rozst áttereszteni, még pedig ha »igen sok« a törött mag benne, kétszer is, mert nagymennyiségben levő törött magot még a legjobb triór sem győz egyszeri átrostálással kiválasztani. A triór-rosta szervezeténél fogva kiválasztja a törött magot az ép szemek közül, melyekben elsőrangú vetőmagot fog nyerni, míg a törött szemek őrlési czélokra lesznek felhasználhatók. Egy triór-rostával naponta két gyermek-napszamos 10—20 q-t megtriórözhet.

Hogy pedig jövőben sok törött magja ne legyen, arra kell vigyáznia, hogy a dob ne legyen tulszükre állítva és az etetőember se ne »köhögtesse«, se ne »bugassa« a gépet; első akkor áll be, ha a feloldatlan kéréket erősen dobálja a dobnylásba; utóbbi pedig akkor, ha nagyon vékonyan, vagy üresen járhatja a dobot, nagyon egyenlőtlenül etet, mely körülmény nemcsak a szemek nagy arányú törésére vezethet, esetleges »lefulladás« esetén pedig tartós üzemzavarokat, sőt dobtengelytörést is okozhat, hanem a gép egész szerkezetét és tartós szilárdságát is veszélyeztetheti.

Bölgöny Dénes.

Felelet. *Élő- és holtleltár kamatja leszámítható-e a jövedelemből?* című kérdésre.

Az üzemtan terén soká kellett küzdeni az újabb és merem állítani, hazafiasabb iránynak azzal a külföldről beszivárgott és alighanem az angol örök bérletrendszerben fogant felfogással, mely a befektetett tőkék szokásjog szerinti, takarékpénztári kamatát is levonta a nyers jövedelemből, ugy okoskodván, hogy ha a takarékpénztárba tette volna a tőkét a gazda, ezt a pénzt megkapta volna. Nagyon természetes, hogy ily gondolkodás mellett sok birtok semmit sem jövedelmezett, gazdája haja mindig a deficiitól meregezett és mert — sajnos — nagyon sok tulajdonos nem gazda és annál kevésbé üzletember, tájékozatlanságában bérbe adta birtokát akárhányszor neveltségese csekély összegért. Az újabb iskola, melynek számtartási munkájával*) kapcsolatosan, Ormándy János az egyik vezéralakja, minden habozás nélkül hirdeti, igen helyesen, az ellenkezőt, mert a gazdaságba befektetett tőkék a gazdasági üzemben kamatoznak; ez üzemi jövedelme, a tőkék kamata. A nyers jövedelemből tehát ezeket levonni és ez által a tiszta jövedelmet csökkenteni hiba és zavart lelkiismeretet okozó aggályok forrása.

Már ezen szempontból is, *elméletileg szólnán*, nemmel kell felelni kérdező azon kérdésére, hogy 20.000 koronát meghaladó jövedelem bevallásánál az élő- és holt leltárban fekvő tőke kamata jogosan leszámítható-e a jövedelemből.

Ugyanígy rendelkezik az 1909-ik évi X. t.-cz. 12-ik §-a is, a mely taxative elszámolja azokat a tételeket, melyek a nyersjövedelemből az adóbevallásnál levonhatók. Szószert az 1. pont alatt ezt mondja: Levonhatók: »A nyers bevétel megszerzésére (kitermelésére), biztosítására és fenntartására fordított összes kiadások«. Már pedig a tőke igen, de ennek kamata nem járult hozzá a jövedelem megszerzéséhez (stb.). »Ide értendő a leltári vagyon karbantartására, pótlására, kezelésére fordított kiadás is.

Ezek szerint tehát le lehet vonni mindazokat a hányadokat, melyek szakkönyveink és bevett szokás szerint a kérdéses élő, vagy holt felszerelésnek a birtokon leendő, folytonos meglétéhez, üzemből tartásához szükségesek. P. o. a nagyszarvu, fehér ökör 1200 koronás árából a kiadásba lehet illeszteni évente 120 koronát, tulok 1200 koronás árából 400 koronát, mert az előbbi tinó korától tíz évig, utóbbi 3 évig használható; a vetőgép 1000 koronás árából kiadásba lehet venni összesen 10%-ot, tehát 100 koronát, mert ennek törlesztéses értékleírása, karbantartás javítása, biztosítása ennyit tesz ki. És így tovább.

Sőt a törvény 14-ik §-a szintén taxative elso-

*) Gazdasági Egyszerű Számtartás. 1914.

rolja a le nem vonható tételeket és az 5-ik pont nyíltan ezt mondja: Le nem vonhatók: »az adóköteles által üzletébe fektetett tőkéknek... kamata.«

A bevallási iveken sem szerepel a kérdéses kamata »Levonások« fejezetben. Lehet ugyan, hogy valakiben és kérdező szintén ezek közé tartozik, a bevallás következő szavai: »Levonások 1. a) az adósságok, vagy kölcsöntőkék kamata« azt a gondolatot válthatja ki, hogy X. tőkés Y. birtokosnak kölcsön adta a tőkét, tehát Y. birtokos adóssággal gazdálkodik s így ennek kamata levonható a tiszta jövedelemből. Csak-hogy X. és Y. nem két, hanem egy jogi kereső személy, kinek tőkéje a gazdaságban kamatoz és amortizáltatván, vissza is térül. Ha azonban adóssággal gazdálkodik valaki p. o. kölcsön pénzzel rendezte be gazdaságát, akkor a tőkének, mint adósságnak kamata levonható, mert ez *tényleg idegen* jogalany, idegen kereső személynek fizetett ki a valóságos teher. Kérdező esetében azonban ez nem látszik fennforogni.

Végh Kálmán, Mátyás.

HIREK.

Az ideai termés zár alá vétele. A hivatalos lap 8-iki számában megjelent a kormány rendelete az 1916. évi buza-, rozsa, kétszeres-, köles-, árpa- és zabtermésnek zár alá vételéről 1750/1916. M. E. szám alatt kiadott rendelet kiegészítése tárgyában. Ennek a rendeletnek 3. és 5. §-a kiegészítették azzal, hogy gazdasági szükséglet címén búzát, rozstot vagy kétszerest az állatállomány szükségletére számításba venni senkinek sem szabad és akár a házi, akár a gazdasági szükséglet címén megtartott vagy megvásárolt búzát, rozstot és kétszerest állatok etetésére felhasználni tilos. A ki e tilalmat megszegi, az 1750/1916. M. E. számú rendelet 16. §-a szerint büntetendő. A Haditermény részvénytársaság vagy bizományosa az 1916. évi termésből származó búzáért, rozsert és takarmányárpaért, ha azt az eladó a Haditermény részvénytársaságnak vagy e társaság bizományosának címére vasuton és hajón az 1916. évi július hó 23-ik napjáig bezárólag feladja, vagy a jelzett napig a Haditermény részvénytársaságnak vagy e társaság bizományosának raktárába beszállítja, oly vételért köteles fizetni, a mely a minisztérium által az 1916. évi termésre megállapítandó legmagasabb árt métermázsánként 2 koronával meghaladja. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

A gazdák különvéleménye a gabonaárakról és a malmok hasznáról. A „Gazdaszövetség“ írja: A kormány rendelete az új gabonaárakról még nem jelent meg. Kétségtelen, hogy a rendeletnek meg kell jelennie, mert az új gabona már piacra kerül. Budapestre szer-

A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéheztetésével.

Írta: Löherer Andor.

A termőföld háborúja lett így a mai világháború. Össze kell ezért minden itthonmaradtoknak fogni, öregeknek, asszonyoknak, leányoknak, és gyermekeknek.

Az *ipár*, a malmok is előmozdították a drágaságot, mert míg 1914 január—márciusban a buza- és buzaliszt ára közötti különbözet 56 K volt egy 189 koronás buza áránál, addig *Berlinben* az árutőzsdén 1915 januárban egy 262 M-ás buzaáránál már 157 M volt a különbözet. A rozsa és rozslisztnél pedig 1914 január—márciusban egy 154 M-ás áránál 47 M, amely 1915 január hónapban egy 292 M-ás áránál 130 M-ás különbözetre emelkedett. Tehát egy év alatt a buza 189 M-ról 262 M-ra drágult, ami 73 M-át tesz, míg a rozsa ára 154 M-ról 222 M-ra emelkedett, vagyis 68 M-val.

A *disznósír* 1915 április 11-én már 100%-al lett drágább Budapesten, amikor 100 kg.-ként 500 koronán kerül a forgalomba.

A *husnak a katonák által való fogyasztása* normális időben mérsékelt volt s egész Magyarországon mintegy 900.000 drb megett szarvasmarhát fogyasztottak el, ma pedig a katonaság egymaga mintegy 1.460.000 darabot kíván, fejenként 400 grammal, ami naponta 800.000 kilogrammot tesz.

De ez sem a teljes szám, mert a katonai létszámot nagyon fel kellett emelni. A hus drágulása tehát meg van olkva.

A *szén drágulása* is bekövetkezett. A nagy szénkereskedők Wienben tanácskoztak a szén árának felemelése felől, a mi a kézi erő és igaerő elvonás a folytán a gőzszántás költségeit hajtja igen fel. Erdély fenyegetett birtokosainak megmentésére nem történt intézkedés, de a gyenge, életképtelen vidéki kis bankok megmentésére az állam 120 milliót nagy tőkét kész rendelkezésre bocsátani.

A *mezőgazdasági termelés* szabad forgalmát a kormány betiltotta s minden előzetes eladását az új termésnek semmisnek jelentette ki.

Április 24. A *kárpáti harcok* tulajdonképpen a német, az osztrák és magyarországi a szükséges gabonaneműekkel való ellátásának a biztosítását is czélozták, mert *Magyarország Alföldje* képezi ezidőszert a remélhető buza és gabona kivitel révén a népeknek tervbe vett kiéheztetésével,

minden reménykedést, amint hogy Magyarország évente mintegy 15 millió métermázsza buzafölöslegével gátolja meg ellenfeleinknek eme kiéheztetés ocsmány szándékát.

A nemzetek életenergiája magasra lángolt ama kiéheztetési szándéknak köztudomásra jutásával s maga a társadalom nyomban szervezkedett; mindenkinek kijelölték az ő feladatát, mindenkinek kiszabták, meghatározták teendőit, amivel mindenki egyszerre tisztában volt teendőivel és így a kiéheztetés elleni gazdasági hadjáratot, amely ugyan nem mulhat el áldozatok nélkül, ámde a ravasz és kaján ellenség még sem érthette el kitűzött célját.

A drágaság haladt a maga útján. A *régalicz* 1915 május 2-án, a mikor kereslete élénk volt, nagyon megdrágult és beszerezni sem lehetett, mert akadtak uzsorás kereskedők bőven, akik felhalmozták az árut és végre is az állam vetette magát közébe s az alispánok osztották szét.

A *gabona monopólium szükségé* már 1915 május 5-én beállott, melyet július elsejétől kívánnak életbeléptetni. *Budapesten* a kormány megtiltotta a gabona előre való vételét és eladását. A *közélettel való biztositása* érdekében a minisztérium a háború esetére szóló, kivételes intézkedésről alkotott 1912. LXIII. és a hadiszolgáltatásról szóló 1912. LXVIII. t.-cikket kiegészítő 1914. L. t.-cikkek rendelkezéseit életbeléptette.

Moszkvában 1915 május 5-én arról értesülünk, hogy még *április 18-án* és *következő napjain*, az élelmiszer drágulása miatt rendezettség volt, melyet a rendőri készenlét fojtott el. Április 21-én és 22-én újabb zavargások törtek ki. A kapukat este 6 órától reggeli hat óráig csukva kellett tartani. A rend ellen vétőket 3000 rubel pénzbüntetéssel, esetleg három hónapig való elzárással sújthatják. A baj tehát igen komoly.

Az *alkoholtiltalom* nem érte el célját, mert a nép a denaturált szeszt fogyasztja.

Budapesten 1915 május 6-án a főváros több mint *húszezer darab sertés hizlalását vette tervbe*. Külöje ekkor 2 K. 80 f. A *lisztkészletet* a lakosoknál összeírják, mert fejenként és havonként csak *hat kiló liszt* fogyasztását engedélyezik, ez azonban csak a papiroson maradt meg, mert a *fogyasztást egy hétre husz dekára korlátozták*, ami nyilvánvalóan elégtelen. A *kukoriczalisztos rossz kenyér fogyasztása kötelező lett*.

(Folytatjuk.)

dán már megérkezett az első vagon szállítmány az új roszból, melyet annak rendje-módja szerint át is utaltak egyik malomba őrlésre. Van tehát már új áru a piacon, a melynek azonban nincs ára, mert a múlt évi gabonarendelelet csak az 1915. évi termésre vonatkozik. Egyébként a sok tekintetben megokolt várakozás csak még jobban meggyőzheti a kormányt a gazdák igazáról, a kik az áraknak 30%-kal való fölemelését kérték. Az illetékes körök már bizonyára tájékozódottak az új buzatermés kilátásairól, a melyek napról-napra erősebben szólnak a mellett, hogy nagyon is megokolt, sőt szerény a harmincz percentes áremelés. A tisztviselők osztályát, mely a legjobban sanyli a drágaságot, a gabona ára nyomja legkevésbé s a gabona árának méltányos emelése még azt sem tenné szükségessé, hogy a liszt árát emeljék, mely ugyanis elég magas a gabonához viszonyítva s elég hasznot hozott a malmoknak.

A kiörlés ideiglenes szabályozása. A Haditermény részvénytársasággal szerződéses viszonyban álló malmok ma kaptak utasítást az új termés földolgozásának százalékos arányára nézve. Tudvalevő, hogy ennek gyakorlati jelentősége van, mert már több mint egy hete van folyamatban az új termés kiutalása. Az őrlés aránya, mint velünk közlik, egyelőre az eddigi fajbeosztás alapján 82% marad a buzánál és 85% a rozsnál. A normális őrlés tudvalevően 78%-os arányban történt a háború előtt, a mi nemcsak a liszt minőségére, hanem a termelt korpa mennyiségére is hatással volt, s az utóbbi az állattakarmányozás érdekében volt kedvező. A nagyobb arányú kiörlés a liszt minőségét nem nagyon befolyásolja, legföljebb a korpamennyiség apad le a normális arányról (20 százalék) 16%-ra, az elporlást is tekintetbe véve. Mint fentebb már jeleztük, a mostani ideiglenes rendelkezés meg is fog változni, mielőtt a megfelelő kormányintézkedés az új őrlés rendjét országosan megszabja és kötelezővé teszi. Erre vonatkozóan a kereskedelmi minisztériumban holnap skatanácskozás lesz és ennek nyomán fogják a megfelelő rendeletet kibocsátani.

Buzdítva a mezőgazdasági munkák elvégzésére karöltve járó nagy nemzeti érdekelt, a Magyar Gazdaszövetség főiskolai és középiskolai tanulók számára ingyenes munkaközvetítést létesített és már eddig, miként az alanti névjegyzék bizonyítja; nem sokan jelentkeztek mezőgazdasági munkára. Az újonnan jelentkezők névsorát is bátrak leszünk közölni: *Irodai és felügyelői munkára jelentkeztek:* Baruch Simon Budapest, IX., Soroksári-ut 32., Pál Ferenc Budapest, VII., Garay-u. 12. II., Számó László Budapest, VII., Garay-u. 44. I., Schwarcz Mór Budapest, VI., Sziv-u. 42. I., Hollós Tibor Budapest, V., Aréna-u. 72. II., Egyedy Béla Budapest, X., Harmat-u. 12., Megyeri Andor Budapest, X., Nyitra-u. 8., Titz László Budapest, X., Füzér-u. 19., Roth Sándor Budapest, X., Vaspálya-u. 7., Sommer József Budapest, IX., Lónyay-u. 36., Bauer Gyula Budapest, VI., Vilmos császár-ut 17., Haas Sándor Budapest, VI., Sziv-u. 54. II., Szántó Andor Budapest, VI., Rózsa-u. 38a., Bíró Gyula Budapest, VII., Peterdi-u. 3., Hajdufy Bertalan Budapest, VIII., Muzeum-körut 21. II., Hajdufy Károly Budapest, VIII., Muzeum-körut 21. II., Elek Kálmán Budapest, VII., Thököly-ut 12., Krausz József Budapest, VI., Munkácsi-u. 5-7., Polacsek Lajos Budapest, V., Csanády-u. 7., Breuer Béla Budapest, IV., Bástyau. 7., Feldmann Ferenc Budapest, IX., Közraktár-u. 10., Ádám Jenő Budapest, VII., Dembinszky-u. 18., Dubovay Jenő Budapest, V., Füzér-u. 19., Buda István Budapest, I., Villányi-u. 12., Zimmermann József Kőbánya, Vaspálya-u. 5., Bihari Károly Budapest, X., Füzér-u. 7., Bihari Béla Budapest, X., Füzér-u. 7., Földvári István Budapest, VII., Elemér-u. 38., Klinszky Ferenc Budapest, II., Csalogány-u. 5., Márton László Budapest, V.,

Sólyom-u. 16., Visky Hanka Tibor Máramaros-sziget, Réti Béla Nagymaros, Diófa-u. 7., Schlesinger Imre Budapest, VII., Városligeti-fasor 27., Holländer Ferenc Budapest, VII., Bethlen-u. 9. II., Sommer Zoltán Budapest, IX., Lónyay-u. 36. II., Vastuka László Budapest, VIII., József-körut 69. III., Munkácsy Ferenc Budapest, I., Krisztina-körut 85. földszint, Lustig József Budapest, Suszter J.-u. 6., Bélai Zoltán Ujpest, Virág-u. 14., Friedl Jenő Budapest, I., Ráth György-u., Bartha Jenő Ujpest, Mező-u. 35., Friedrich Aladár Budapest, III., Ujpesti-rakpart 30., Gábor Imre Budapest, VII., Kertész-u. 35., Raisz Károly Budapest, III., Bécsi-u. 171., Földes József Budapest, IX., Üllői-ut 25., Hermann László Budapest, Visegrádi-u. 17., Pick László Budapest, VI., Izabella-u. 92., Weisz Imre Budapest, VI., Bajnok-u. 16., Földes József Budapest, I., Budafoki-ut 20., Könyg Dezső Budapest, III., Kiskorona-u. 37., Hermann László Budapest, V., Visegrádi-u. 17., Szombathelyi István Nagyfalva, (Vasm.) Halász István Budapest, I., Attila-ut 8., Juranics Péter Zilah, Varga László Budapest, V., Csáky-u. 6., Viskó Hanka Imre Máramaros-sziget, Mann Lajos Kistengelic, Tolna megye, Tatar József Esztergom, Ferenc József-u. 71., Takács István Budapest, I., Országház-u. 6., Werlin Lajos Debreczen, Ferenc József-u. 22-24., Kotek Béla Kassa, Martinovics-u. 29., Göntöz Gábor Kassa, Jókai-u. 31., Dénes József Zilah, Rákóczi-u. 74., Sámuelcsik István Stubnya-fürdő, Turóc m., Stubnya Péter Stubnya-fürdő, Turóc m., továbbá az *Ungvári Tanítóképző Intézet* 30 növendéke, valamint az *ujpesti főgimnázium tanulói* közül: Friedler Gyula, Dobrovolszky Gyula, Csermák Lajos, Nádasi Jenő, Friedmann Rezső, Barna László, Bartha Jenő, Jancsi László, Vértés Dezső, Gresitzky Gottfried, Wagner Géza, Kammiss Gyula, Zúbriczky Béla, Barna Imre, Hoffmann Tibor, Krebsz Mihály, Varga Sándor, Hanzel József, Incefi István, Kolubán Antal, Molnár Vilmos, Sarkadi János, Löwy László, Novák János, Tusnovics Aladár. Ez utóbbiaknál az értesítés az ujjpesti főgimnázium igazgatóságához intézendő Ujpeste.

Lehoczky Dezső Kassa, Münszter Tivadar-u. 31., Horváth Károly Esztergom, Simor-u. 65., Liszóny Béla Rozsnyó, Váraljai-u., Szabó Géza Sopron, Ógabona-tér 30., Deme Gábor Zilah, Petrovich Eduárd Zilah, Urr György Kassa, Kálvária-u. 5., I., Kubassy Ákos Strázsa, Szepes m., Karoliny Mihály Arad, Tanítóképző, Novotny Emil Budapest, Heltay Ferenc-u. 33., Ecker Gyula Czegléd, I., Árpád-u. 33., Prohászka József Czegléd, I., Pesti-ut 74., Bischitz Géza Czegléd, pályaudvar, Göbolyös Pál Czegléd, III., Csatorna-u. 4., Halász Károly Czegléd, IV., Thököly-u. 24., Virág Ferenc Czegléd, III., Bálvány-u. 43., Selényi János joghallgató Pozsony, Káptalan-u. 16., Varók Kálmán joghallgató Eger, Maklári u. 25.

Gépészekül jelentkeztek: Kovács Lajos Szödliget, u. p. Szód, Pest m., Verbóczy-u. 4., Márhoffer Jakab Pátka, Fehér m. Pindor Pál Budapest, V., Visegrádi-u., 103. I., Huttya Lipót Rákoskeresztur, Hajnal-u. 36., Polacsek Ernő Ujpest, Mező-u. 29., Pittner József Ujpest, Somics-u. 56., Lénárt Lajos Budapest, X., MÁV-telep 40., Szüts Antal Budapest, K. u. K. Ersatz Dep. Filial. Werkstadt, Gömb-u. 82., Bereczky László Erzsébetfalva, Határ-ut 38., Albert István Budapest, II., Kapás-u. 32., Nagy Elemér Budapest, VII., Péterffy Sándor-u. 72., Németh Imre Budapest, IX., Remete-u. 5., Somló Endre Budapest, VIII., Festetich-u. 4., Simon József Ujpest, Attila-u. 37., Pindor Pál Budapest, V., Visegrádi-u. 103. I., Huttya Lipót Rákoskeresztur, Hajnal-u. 36., Polacsek Ernő Ujpest, Mező-u. 29., Pittner József Ujpest, Somics-u. 56., Lénárt Lajos Budapest, X., MÁV-telep 40., Szüts Antal Budapest, K. u. K. Ersatz Dep. Filial. Wkrestadt., Gömb-u. 82., Bereczky László Erzsébetfalva, Határ-ut 38., Albert István Budapest, II., Kapás-u. 32., Nagy Elemér Budapest, VII., Péterffy Sándor-u. 72., Németh Imre Budapest, IX., Remete-u. 5., Somló Endre Budapest, VIII., Festetich-u. 4.

Tehenes gazdának jelentkezett: Szóó Imre Mesterberkipuszta, u. p. Szár, Fejér m.

A malmok nyilvántartása. A malomvállalatok tudvalevően kötelesek az öröltető felek által nekik átadott és összegyűjtött őrlési tanúsítványokat minden hónap 1-én és 15-én a H. T.-hez benyújtani. A malomvállalatok e kötelezettségének ellenőrzése és nyilvántartása céljából a H. T. fölkérte a polgármesteri és jegyzői hivatalokat, hogy a működésük területén üzemben lévő malmok pontos jegyzékét, a malmok napi őrlőképességét és minőségét föltüntető adatokkal együtt mielőbb küldjék be.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya folyó hó 1-én br. Jósika Gábor elnöklelet alatt tartott ülésén elhatározta, hogy az egyesület alapszabályait a vármegyei gazdasági egyesületekkel való kapcsolat megteremtése érdekében akként módosítja, hogy az erdélyi vármegyei társ-egyesületek 3-3 tagot delegálhatnak az E. G. E. választmányába. A választmány megállapította a folyó évi munkaprogramot és elhatározta, hogy

az egyes szakkérdésekben való javaslattételre szakelőadókat kér fel. Így a szakoktatással kapcsolatos ügyek előadójául felkérte dr. Szentkirályi Ákos ny. gazd. bk. igazgatót, a vámkérdésekkel kapcsolatos ügyek előadójául dr. Boér Elek egyet. ny. r. tanárt a többtermelés kérdésének t. n. ulmányozására Jászberényi András gazd. ak. tanárt, az állattenyésztési kérdések előadójául br. Kemény Józsefet, a háziipari és falusi szociológiai kérdések előadójául dr. Csérer Lajost, a birtokpolitikai kérdések előadójául Tokaji Lászlót.

Gabonamonopólium Svájcban? Bernből írják: A mezőgazdasági ügyosztály tegnapi értekezletén kizáróan azzal a kérdéssel foglalkoztak, hogy milyen intézkedésekkel lehetne biztosítani Svájc gabonatermelésének növelését. Elhatározták, hogy a kenyérnagvakra vonatkozóan azt fogják javasolni a szövetségtagoknak, hogy a háború után monopóliumot léptessenek életbe.

Baranyában már be is fejezték az aratást. Pécsről írják: Baranyában különösen ezen hét legelején teljes erővel indultak meg az aratási munkálatok. A buza, zab, rozstermés jobbnak ígérkezik a közepesnél minőségben és mennyiségben is és a mostani nagy szárazság csakis a kukoriczát gátolja a fejlődésben. Baranyában a hét végére nagyjában készen is lesznek az aratással, mivel a szükséges munkaerőről idejekorán gondoskodás történt.

A lelkészek és a gabonarequirálás. A közigazgatási hatóságok a gabonarequirálás végrehajtására igen sok helyütt a lelkészeket is kirendelték. Az erdélyi református egyházkerület igazgatótanácsa e törvénybe ütköző intézkedés ellen felterjesztésében tiltakozott a belügyminiszternél. E felterjesztésre a belügyminiszter most utasította az illetékes hatóságokat, hogy ha a lelkészek felkérés alapján a közérdekű szolgálatra önként nem jelentkeznek, velük szemben a kirendelés joga nem alkalmazható és ha

Elsőrendű

**Gép-
Motor-
Henger-
Cséplő-
Világító-**

OLAJ

csakis vegyelmezett minőségek.

**Sűrített gépszir,
,Uzó' kocsikenőcs.**

Extraprima országosan elismert

**Hajtó-
Kötő-
Varró.**

SZIJ.

Szizviasz. Gyanta.

Amerikai HOYT csapágyfém.

Asbestárak.

Gummitömitések.

1^a aczél dobsinek,

zsirozók, olajozók, Stauffer-kenőszelenczék, forrcsókefék, szénlapátok, armaturák, szerszámok és mindenemű műszaki czikkek.

Teljes malom- és fűrészberendezések.

Schvarcz József és Társa

műszaki czégnél,

Budapesten, Vilmos császár-ut 53.

Saját ház. — Alapítva 1884.

Sürgönczim: Uszó Budapest.

TÁROGATÓ

ősregi magyar hangszer, csodásan szép hangu, 5 bill. 21 K, 6 bill. 24 K, 8 bill. 29 K. Valódi rózsafából 50, 60, 70 korona és följebb. Mesterművek 100-120 K. Árjegyzékét az összes hangszerekről ingyen küld

Mogyoróssy Gyula
magyar hangszergyára
BUDAPEST,
VIII., Rákóczi-ut 71. sz.

Zsák- és ponyvagyár

Fehéritő-, kikészítő- és impregnáló gyár
Salgó és László, BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 20.
Gyár: ÓBUDA.
Telefon 160-82, 163-16. Sürgönczim: MAXALGÓ-BUDAPEST.

netán megtörtént volna, haladéktalanul hatálytalanítani kell.

A malmok tűzbiztosságának ellenőrzése. A kereskedelmi minisztérium 1914. november 29-én kiadott rendeletével az iparfelügyelőket és ipari főfelügyelőket, a malmok tűzoltóságának és tűzrendészeti berendezésének megvizsgálására utasította s ehhez a belügyminisztérium rendőri segédletet rendelt. Így a vizsgálatokból a tűzrendészeti felügyelők és tűzoltóparancsnokok kimaradtak, jóllehet a kereskedelemügyi miniszter 1909-ben kiadott intézkedése szerint, a hol hivatásos tűzoltósítek vagy tűzfelügyelők vannak, minden tűzrendészeti vizsgálat ezek hatáskörébe tartozik. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség most fölterjesztést intézett a belügyminiszterhez, hogy a malmok tűzvizsgálatára a tűzfelügyelőket és tűzoltóparancsnokokat is hívják meg.

Cséplés villamos árammal. Szabadkáról írják: Alig néhány nap múlva megkezdődnek a cséplések s mivel a cséplőgéptulajdonosok sokan szén nélkül vannak, a munka elé e körülmény óriási akadályokat gördíthet. Hogy a cséplési munkálatok meg ne akadjanak, Szabadkán úgy akarják a szénhiányt pótolni, hogy a villamos áramot használják fel. Ezt az eszmét a cséplőgéptulajdonosok vetették föl és azonnal tárgyalásokat is kezdtek a villamos vállalat igazgatójával, a ki készségesen vállalkozott rá, hogy áramot bocsát a cséplőgépek rendelkezésére. A részletes tárgyalások néhány napon belül befejeződnek és így Szabadkán a cséplést villamos árammal kezdik meg.

A török földművelés. A török lapok cikkeit közölnék azokról az újításokról, a melyeket a török kormány a földművelés terén behozott. A török földművelésügyi minisztérium erdészeti hivatalt állított fel, a melyben szakemberek intézik az erdőművelést. A mezőgazdák között százharmincezer gépet osztottak ki egyelőre csak használatra. A sáskajárás ellen Konstantinápolyban ismét felállították az úgynevezett „sáskaközpontot“, a melybe tavaly tizenhárommillió kilogramm sáskát szállítottak be a szorgalmas törökök. Idén felesleges a „sáskaközpont“ felállítás, mivel sáska sehol sem mutatkozik. A termés igen jó.

Holland kiviteli tilalmak. Hágából írják, hogy a holland kormány a kerti bab és a fejesaláta kivitelét megtiltotta.

Milliók földbirtokvételek. A földbirtok hozadéka sohasem volt olyan bőséges, mint a mostani időkben, nem csoda tehát, hogy sűrűn és egyre magasabb áron cserélnek gazdát a kisebb-nagyobb földbirtokok egyaránt. Ujabb ismét két nagyszabású földbirtoküzletről nyertünk értesülést. Gróf Niczky Pál szilashalási nagybirtokát 2.6 millió koronáért megvásárolta Nirsee Ferencz. — Perl József győri ügyvéd ponyvádi birtokát pedig a minap szerezte meg Sold Manó földbirtokos. A vételár 2.2 millió korona volt.

Románia ideai termése. Bukarestből írják: Constantinescu földművelésügyi miniszter a központi kiviteli bizottság 7-iki ülésében nyilatkozott Románia ez ideai terméséről. Az eddig beérkezett hivatalos jelentések alapján — mondta a miniszter — csak hozzávetőlegesen lehet a termés eredményét megállapítani, de tekintettel arra, hogy több mint két millió hektár bevetett területről van szó, reméli, hogy Romániának ideai buzatermése 200.000 vaggont fog kitenni. Gondja lesz rá, hogy e mennyiség elosztása célszerűbben történjék, mint a múltban és azért

mindjárt kezdetben meg fog állapítani, hogy mennyi tartassék fenn a belföldi fogyasztásnak és mennyit szabad lesz majd kivinni. Fölhívja a gazdákat, hogy augusztus elsejéig a gazdasági egyesületek útján jelentsék be a termés mennyiségét és ily módon nyert adatok alapján fogja majd a kormány a kiviteli bizottsággal egyetértően a termés értékesítésének módját megállapítani.

A sőregi uradalom sorsa. Ismeretes, hogy a gróf Károlyi-fele sőregi uradalmat még a háboru kitörése előtt megvette Czegléd városa 4.6 millió koronáért. A közel 7000 holdas birtok gazdasági eszközeit, állatállományát, gabona, dohány stb. készletét a mostani magas árakra való tekintettel el akarja adni a város, a mely a földbirtok egy részét bérbe akarja adni, a másik részén pedig dohányt és czukorrépat akar főleg a jövőben termelni. Az uradalom felszerelésének eladásából 2.9 millió korona bevételre számítanak. Czegléd városa nagyon jó üzletet csinált ezzel a birtokvételrel.

Az új termés átvétele. A H. T. a minap meghatalmazást adott bizományosainak a vásárlásra s búzából és rozsból már eddig is nagyobb mennyiséget jelentettek be a H. T.-nek, a mely viszont őrlés céljából a malmoknak utalta ki a bejelentett mennyiséget. Érdekes a H. T. rendelkezésének az a része, hogy az átveendő gabonamennyiségért egyelőre csak az 1915 szeptember 1-étől érvényben volt maximális árat fizetik, míg az ideai termésre megállapítandó maximális árral szemben mutatózó különbözetet a bizományos az erről közölteendő miniszteri rendelet megjelenése után fogja az eladóval rendezni. Arra is utasította a H. T. bizományosait, hogy csak olyan gahonatételeket jelentsenek be, a melyeket már tényleg megvásároltak. Amennyiben a bizományos eltérne ettől, öt korona kötbér megfizetésének teszi ki magát. A H. T. különben a minap azt is tudatta bizományosaival, hogy a gabonaforgalom gyors lebonyolítása érdekében kívánságára távirati uton is adnak diszpozíciót. A távirat értelmében figyelmeztetni kell azonban az eladókat, hogy a július 23-ikáig bezáróan történő elszállítás, továbbá a zsákoknak határozott időben való rendelkezésre bocsátása dolgában az eladóval szemben nem lehet szavatosságot vállalni. A zsákok megrendelése előtt kötelesek a bizományosok meggyőződni arról, hogy az árut a zsákok megérkezése után azonnal el lehet-e szállítani. Ha a bizományos a kiutalást élvező malom megkérdezése nélkül saját zsákjait küldi, akkor darabonként és hetenként 7 fillér kölesöndiját igényelhet, mely kölesöndij legkorábban a kiutalás napjától fizetendő. A bizományos saját ponyvájáért lekötözéssel vagononként 45 koronát, kátránylemezzel való lefedésért szegeléssel együtt 42 koronát igényelhet.

A rekvirált tengeri elszállítás. több esetben késedelmesen történik, minélfogva a H. T. a földművelésügyi minisztérium megbízásából felszólította az összes bizományosokat, hogy a rekvirált tengerikészletet a lehető legrövidebb idő alatt szállítsák el, a kisebb tételeket pedig saját raktáraikban vegyék át.

Görögország olaj- és szőlőtermése. Görögország, a mely most ugyyszólván teljesen el van zárva a külső világtól, évenként körülbelül 50 millió frank értékű gabonabehozatalra szorul, hogy lakosságát eltarthassa. Görögországban ugyanis az olajbogyó és a szőlőtermelés a legfőbb jövedelmi forrás. Az olajbogyóból mintegy 25 millió frank értékű olaj jut évenként kivitelre, míg a szárított korintusi szőlőből körülbelül 150.000 tonna az évi termelés. Ennek kilenczted részét külföldre szállítják.

A mútrágya ára. Berlinből írják: A káliipar egyesületének most közölt évi jelentése azt a reményt tükrözi, hogy a háboru után a mútrágya kereskedelem rendkívül föl fog lendülni. Természetesen az ár drágulására is el kell készülni, mert nem fog mindjárt a háboru után kellő számú hajó s más forgalmi eszköz, valamint munkáskéz rendelkezésre állani.

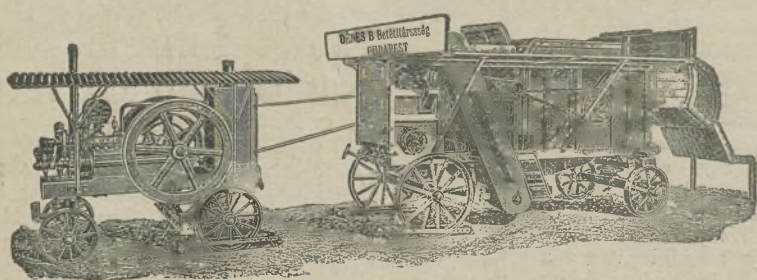
Németország kukorica-bevitele. A Daily Mail legutóbbi számában kimutatást közöl a hadviselő államok és a semlegesek áruforgalmáról. E szerint Németország Hollandiából 1913-ban 144.957 tonna, 1914-ben 124.950 tonna és 1915-ben 207.920 tonna tengerit kapott.

A szerb szilvatermés értékesítése. Béke időben nagyon jelentékeny volt a szerbiai szilvabehozatal, a mely az idén ősszel előreláthatólag fokozottabb mértékben fog ismét megindulni, annak daczára, hogy a szerbiai megszállott területen a szilvafákat a háboru alatt elhanyagolták, másrészt a hideg és fagy is ártott nekik. Az eddig beérkezett magánbecslések szerint az ideai szilvatermés a normális eredmény 80 százaléka tehető. Ez is azonban olyan mennyiség, a mely jelentékeny pénzürtéket képvisel. Az érdekeltség érthető figyelemmel várja most a szilvatermés értékesítésére vonatkozó rendeletet, mert a szerb gazdasági életben eddig a lakosság vásárlóképesége sokban a szilvaeladás lehetőségétől függött.

A nyitramegyei olajkutak. Nyitráról írják: Az egebelli olajkutató bányatelepen eddig összesen 20 kutat tártak föl, a napi termelés átlaga most is három vagon. Az egyik kut furása alkalmával még az elmúlt év márcziusában dus mély forrásra akadtak, a mely azóta 500 méter mélységből szüntelenül önti a vizet, sós tartalmu, kisebb mennyiségben állítóan vasat és jódot is tartalmaz. Hőfoka körülbelül 20 Celsius fok. A pénzügyi kormány intézkedése folytán az olajkutató munkálatokat a legközelebbi jövőben Pozsonyávodnál is megkezdik. Az első závodi furótornyot az elmúlt hét folyamán kezdték felszerelni.

A saazi-komlóskertek és dülök július elején általában igen elmaradott képet mutatnak. Egész júniusban esős, hideg lévén az időjárás, a vezérhajtások alig birtak felkuszni, a naphiány és hideg éjszék nyomán a levéltető is elszaporodott olyan mértékben, hogy már június végén szinte lemondottak a saazi termelők a termésről. Július elején végre bekövetkeztek a napfény meleg idők, vigabban kuszott tovább a vezérhajtás, betegségmentes táblákon mellékágak is fejlődnek, sőt a hol június második felében dohányluggal is permteztek: normális képet mutat egy-egy komlóskert. Általában igen egyen-

Gőz- és motoros cséplőkészletek 2 1/2 lóerőtől kezdve

WATERLOO

benzinmotorok és lokomobílok, melyek a leg-
egyszerűbbek és az ország legelterjedtebb
gépei. Darálók, malmok, ekék, szecskavágók
és az összes gazdasági gépek. Külön osztály:
MOTORBENZOL, olaj, gépszir stb. részére.

DÉNES B. betéti társaság Budapest, VI., Vilmos császár-ut 61/g.

TELEFON: 46-03.

Sürgönczim: DÉNES 46-03.

lőtlen fejlődésük a saaz-környéki kertek, — és bármennyire jó időjárásu lesz a július, alig remélhetnek kielégítő középtermést. Ma (július 4.) következőként állnak az Eger völgyében a komlóskertek: 10% normális állásu, negyven (40%) normálisan alul áll, 50% egyenlőtlen, vagy hitvány fejlődésű, már nem fog tetőt érni. Általán 14 nappal elmaradt a fejlődés. Saazi értesülések szerint ilyen a kép a Polep-Ausari terepen, a morva komlóvidéken, Fező-Ausztria komlójárásában, míg Stajerban általában jobban áll a komló. A nagy raktárakban itt még sok tavalyi komló áll eladatlan, különösen idegen származású (közte nagy százalékban magyar komló, még 1914-ből is), most egyelőre gyengén alksznak reá, bár egy szebb erdélyi és egy másik felsőbácskai mintáért már 150 koronát kínál a komlókereskedő (per 100 kg.), de itteni körök úgy vélik, ha a béke angyala lenne urrá e siralom völgyben és nyomába divatba jöhetne az áldomásívás, tehát régi is feléledne a sörgyártás — olyan offenzíva lenne októberben a komlókereskedelem terén, hogy még a kéretlenségben megvörösödött 14-es komló is jó partiet csinálna! Dr. Cs. L. nptk. hdgy. Prága.

Uj növényzsirgyár Magyarországon. Egy bécsi pénzügyi lap információja szerint az Országos Központi Hitelszövetkezet égisze alatt 10.000.000 K tőkével új növényzsirgyár fog létesülni. A gyárat Nagybecskerekben fogják felépíteni és ha lehet, még az idei évben üzembe is helyezik.

A nagyállói m. kir. földmives iskolában az 1916—17-ik tanév növendék felvételének feltételeit háborus viszonyokra való tekintettel a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszter által kivételképpen módosították. Ezek szerint a jövő 1916—17-ik tanévre rendes növendékekül ezen földmives iskola két éves tanfolyamára felvehető olyanok is, a kik 17 éveseknél fiatalabbak, de erőteljes, jól fejlett testűek, egyébként az iskola felvételi feltételeinek a többiekben megfelelnek. Felvételek iránt augusztus 10-ig kell a nevezett iskola igazgatóságához a kérvényeket benyújtani. A tanév azonban csak október 1-én kezdődik. Minden ez irányú kérdésre az iskola igazgatósága ad felvilágosítást.

Megerkezett a rézgálicz a Tokaj-Hegyalján. Hegyalja-Tályáról írják: Több közleményben mutatott rá a Pesti Napló arra a pusztulásra, amelyet a peronoszpora és a lisztharmat a Tokaj-Hegyalján okozott. Czikkeinknek meg volt a hatása és intencióinknak megfelelően az egész vonalon megindult a mentési akció. A kormány a peronoszpora rohamos kiterjedésének hírére sietve igyekezett helyrehozni mulasztását és szállítási kötelezettségének eleget téve, a törvényhatósági rézgáliczot elküldte a Hegyaljára. Pénteken és szombaton osztották ki a gazdák között a rézgáliczot. A nagybirtokosok már hozzá is láttak a permetezéshez, a kisbirtokosok egy része azonban még nem kezdte meg a munkát, mert nincs permetezőgépe, arra vár tehát, míg valahol befejezik a munkát és a nélkülözhető gépeket kölcsön kapja. E héten a szőlőkre rendkívül kedvező volt az időjárás.

Czukurjegy-rendszer Miskolczon. Miskolc város a július 10-ikétől kezdve czukurjegy-rendszert léptet életbe. A czukurjegyek alapján a jegy tulajdonosa, személyenként és havonként egy kg. czukrot vásárolhat. A czukurjegyek csak a város által forgalomba hozott czukor vételénél kötelezők.

A zsírsav visszanyerése a mosodák vizéből. Polányi Mihály dr., Polányi Adolf gyárigazgató és Rényi Artúr gépészmérnök közreműködésével egy eljárást talált fel, melynek segítségével ruhamosóüzemek elhasznált vizéből a szappan alapanyagát képező zsírsavat gazdaságos módon visszanyerni lehetséges. A találmány lényege az, hogy a szappan a mosás folyamán semmiféle vegyi változásra nem megy keresztül. A szappan tehát az elhasznált mosóvizben változatlanul megvan és csupán arra van szükség, hogy azt oldhatlan állapotba hozzuk, ilyenformán a mosóviztől elválasszuk és az így kapott csapadékból a zsírsavat elválasszuk és azt teljesen megtisztítjuk. Már most azzal érvelnek, hogy a szappan, illetve mosópor fogyasztásánál — a mi a békeárnak közel tízszeresére emelkedett zsírsavak mellett 15—20 millió koronát képvisel — az új eljárás segítségével nagy összeget lehet megtakarítani és így nemcsak a szappan ára csökken, hanem az állati zsírmennyiség nagyrésze, melyet jelenleg zsírsavgyártásra használnak fel, felszabadul és ezáltal a zsírhiány is enyhülni fog. E feltűnést keltő találmánnyal a Vegyészet Lapok legutóbbi száma szintén foglalkozik s bár azt nem találja kivihetetlennek, a gyakorlati megvalósításban mégis kételkedik. Azzal érvel nevezetesen, hogy Budapest szennyvizeiben a közlés szerint évi 40.000 q zsír folyik el, tehát naponta kb. 110 q, azaz 11.000 kg. Ez a zsírmennyiség azonban legalább is napi 220.000 m³ szennyvizben elosztva jut a Dunába, a mi 3 m³-enként 50 zsirt jelent (literenként 50 mgr.-ot). Ennek a zsírmennyiségnek kinyerése nem 6.000 000 K-át (évi 80.000.000 m³ víz földolgozását!) kívánna, de bizennyal jóval többet, már pedig 1 q szennyviz-zsíradék még a mai időkben is maximálisan van értékelve 150 K-val. Ha tehát valamely új eljárás nagy előnyeit kiemeljük, mondjuk meg szintén azt is, mi be kerül az eljárással a termelés. Természetesen bajos ehhez a vitához hozzászólni. Mindenesetre helyes volna, ha a feltaláló tisztán eljárásának módját és illetve azt, hogy vajjon az egyes nagyobb mosodákban, vagy például kórházüzemekben közvetlenül a mosásnál lefolyó zsirtartalmú folyadék filtrálásáról van-e szó, vagy pedig általában a csatornában lefolyó szennyvizek zsirtartalmának kivonását czélozza. Ugy látszik, hogy a Vegyészet Lapok ez utóbbira gondol, a mi azonban épp oly kevés alap a bírálatra mint a mennyire nincs tisztázva az eljárás módja sem. A kérdés viszont elég nagyjelentőségű ahhoz, hogy a támasztható kifogások nyilvánosan tárgyalassanak és tisztáztassanak, de ehhez pontosan kell tudni, hogy miről van szó. (Az Ujság.)

S Z E S Z

A szeszüzletben e héten valamivel élénkebb volt a kereslet és főleg román szesz iránt volt élénkebb érdeklődés, melyet, daczára magas árának, szívesen vásároltak. Különbön is kisebb tételekben tetelekben prompt szállításra volt nagyobb forgalom.

A rum- és pálinkaüzletben inkább tartózkodó az irányzat és vevők csak a legszükségesebb vásárlásokat eszközlik.

Denaturált szeszben változatlan szilár irányzat uralkodott és nagyobb érdeklődés daczára készle-

tek hiányában csak kisebb tételek kerültek forgalomba a pénzügyminiszter által előírt árban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszeszt prompt szállításra e héten nem ajánlottak.

Jelentés a budapesti takarmányvásárról 1916 évi július hó 14-ik napján.

Hozatalok és árak.		Árak
I. Szálas takarmányok.	Főhözatal mm.-kint állókban	
1. Réti széna I. rendű, ó	—	szekér
2. " " II.	—	"
3. " " I. r. új (csak jun. jul.-ban)	65	2000—2600
4. " " II.	55	1700—1900
5. Sárjuszéna	—	"
6. Muharszéna	1	2400—2400
7. Luczernaszéna	15	2200—3000
8. Lóhereszéna	1	2600—2600
9. Kőlesszéna	—	"
10. Zabos bükköny széna	5	2000—2500
11. Takarmányszalma (árpa)	—	"
12. Tengeriszár	—	"
Összesen szálas takarmány: ...		142 szekér
átlag á 1300 kg. Összes súly: 170.400 kilogramm.		
II. Szalma s alomfélék.		
13. Alomszalma	80	szekér 1200—1500
14. Zsuppszalma	9	" 1500—1600
15. Szalmaszecska	—	"
16. Réti széna III. rendű, csomagolásra	6	1400—1600
Összesen szalmaféle: ...		33 szekér
átlag á 1300 kg. Összes súly 61400 kilogramm.		
Legtöbb széna érkezett honnan? Alsónémedi, Oesa és Laczháza.		
Legtöbb szalma érkezett honnan? Üllő és Soroksár.		

NYILTTÉR.

E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

VÉDJÜK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!

A borjak felnevelése legjobban sikerül, ha mindjárt születésük után beoltatjuk azokat

BORJUTÜDŐLOB ÉS BORJUVERHAS ELLEN.

Mert: ezek a ragályocsirák a legveszedelmesebbek az ujszülöttekre és ezek ellenében módunkban van szérumozással HATÉKONYAN védekezni.

A megfelelő szérumok hazánkban a

Jenner-Pasteur Intézetben
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. a. készülnek.

Az Intézet első és eredeti termelési helye hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak és a készítmények államilag felülvizsgálatnak

Manillafonalat aratógéphez

valódi manillát és manillapótlót, továbbá

zsákot, ponyvát, gazdasági kötélárut

szállít:

Salgó és László
zsák- és ponyvagyár,

fehéritő-, kikészítő- és impregnáló gyár
Budapest, V., Nádor-utca 20.

Telefon: 160—82. Telefon: 163—16.
Sürgőnyczim: MAXALGÓ.

Felölös főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

PAPIR
P zsinetek,
kötelek
minden célra
kévekötők,
istrángok, hevederek,
legjobb minőségben,
dús választékban raktáron.
Pusztafi Zsigmond,
Budapest, V., Országház-tér 4. sz.
TELEFON 31—43.

GRAEPEL HUGÓ
BETÉTI TÁRSASÁG
malomépítészet, gép- és rostalemezgyár,
Budapest, X., Szilávy-utca 22.

Ajánlja kitünően bevált szabadalmazott lemeztörekrostaít bármely rendszerű cséplőgéphez a meglévő fakeretbe illeszthető. Tartósabb minden más törekrostaít. Magveszteséget kizár. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza. Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.

Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

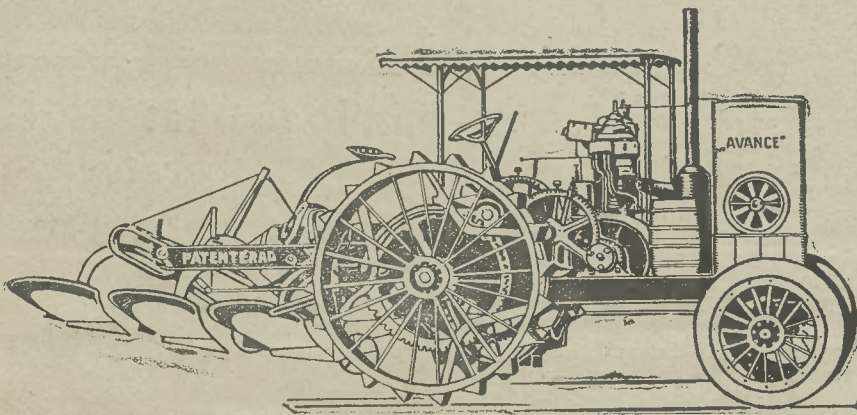
Elsőrangu marokrakó-aratógépeink, szénaforgatóink és gyűjtőgeréblyéink

elsőrangu anyagból és legmegfelelőbb kivitelben ezidőszert még kaphatók.

Nyomatékosan felhívjuk t. ve-
vőink figyelmét azon körülményre, misze-
rint már csak igen korlátolt raktárkészlet felett rendel-
kezünk, miért is saját érdekükben cselekszenek, ha szük-
ségüket **már most** idejében beszerzik, mert a
nagy számban beérkező rendelvényeket ezidőszert is
már csak fokozatosan áll módunkban lebonyolítani.

„AVANCE“ NYERSOLAJMOTOREKÉNK

a legkülönbözőbb terepviszonyok közepette elért
szántási minőségével, kezelési egyszerűségével és
áttekinthetőségével páratlan népszerűsége tett szert
és országszerte általános érdeklődést keltett. Jelenleg
— a behozatal nehézségei folytán — csak igen korlá-
tolt számú ily szántógépkészlet áll őszi szállításra
rendelkezésre. Minthogy már eddig is a beérkezendő
gépek legtöbbje előre eladatott, komoly érdeklődők
csak azonnali előjegyzés esetén tarthatnak számot
„AVANCE“ motorekére.

Ismertetéssel és részletes felvilágosítással szolgál:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi Vezérképviselő: **SZÚCS ZSIGMOND,**

Budapest, VI., Teréz-körút 26. szám.

Távbeszélő: 28—02, 102—05.

Sürgőnyczim: „Kultur“ Bpest.